LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Vastine

30.5.2024

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

HE 52/2024 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä eduskunnalle vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 52/2024 vp).

Valiokunnalle annettiin 23 kirjallista asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunnon antoivat: Ahvenanmaan maakunnan hallitus, oikeusministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö, ympäristöministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Väylävirasto, Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry, Bioenergia ry, Invalidiliitto ry, ITS Finland ry, Kaupan liitto ry, Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry, Kuluttajaliitto ry, Kuntaliitto ry, Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry, Neste Oyj, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kuljetus ja logistiikka SKAL ry, Suomen Logistiikkayritysten liitto ry, Sähköinen liikenne ry, Taksiliitto ry.

Liikenne- ja viestintäministeriön vastineessa ehdottama pykälämuutosehdotus on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Oikeusministeriö on ilmoittanut voivansa yhtyä esitettyyn säännösmuutosehdotukseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu liikenne- ja viestintävaliokunnalle osoitetuissa kirjallisissa lausunnoissa olevista säännösmuutosehdotuksista seuraavaa:

1. Latauspistelain 7 §:n muuttaminen

Kuntaliitolla ei ollut lausuttavaa hallituksen esityksen säännösmuutosehdotuksiin, mutta se otti lausunnossaan kantaa rakennusten

energiatehokkuusdirektiivin (2018) kansalliseen täytäntöönpanoon. Kuntaliiton mukaan voimassa olevassa rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetussa laissa (*latauspistelaki*, 733/2020) sähköautojen latauspisteiden asentamisvelvoite on Suomessa tiukempi kuin voimassa oleva rakennusten energiatehokkuusdirektiivi (EPBD) edellyttäisi. Kuntaliiton mukaan direktiivin täytäntöönpanossa on merkittäviä eroja jäsenmaiden välillä. Kuntaliiton lausunnon mukaan Saksassa direktiivi on täytäntöönpantu siten, että jos samalla omistajalla on useita latauspistevelvoitteen alaisia kiinteistöjä, näitä kiinteistöjä voidaan tarkastella kokonaisuutena.

Kuntaliitto, MaRa ry sekä Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry esittävät vastaavanlaisia muutoksia latauspistelain 7 §:ään. Ehdotuksia perustellaan mm. sillä, että sillä vältettäisiin hukkainvestointeja ja että latauspisteitä voitaisiin rakentaa sinne, missä niille olisi kysyntää. Lausunnoissa tuotiin esille myös Suomen maantieteellisiä eroja latauspisteiden kysyntään liittyen. Lainmuutoksella on Kuntaliiton mukaan kiire, koska 7 §:n velvoitetta sovelletaan 31.12.2024 alkaen.

Rakli ry, MaRa ja Kuntaliitto esittävät kirjallisissa lausunnoissaan tämän osalta latauspistelain 7 §:ään lisättäväksi uudet 2 ja 3 momentit:

> *7 § Olemassa olevan rakennuksen varustaminen sähköajoneuvojen latauspisteillä*
>
> *Rakennuksen omistajan on huolehdittava, että sellaisessa käytössä olevassa muussa rakennuksessa kuin asuinrakennuksessa, jonka yhteydessä on enemmän kuin 20 pysäköintipaikkaa rakennuksessa tai kiinteistöllä, on asennettuna vähintään yksi latauspiste viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024.*
>
> ***Jos rakennuksen omistajaa koskee 1. momentin mukainen velvoite useammasta kuin yhdestä rakennuksesta, omistaja voi vaihtoehtoisesti täyttää velvoitteen huolehtimalla siitä, että yhdessä tai useammassa 1. momentin tarkoittamassa rakennuksessa on yhteensä vähintään 1. momentin mukainen kokonaismäärä latauspisteitä, jos nykyinen tai odotettavissa oleva latausinfrastruktuurin tarve otetaan huomioon. Jos latauspisteen asentaminen tai siitä aiheutuvat kustannukset kuuluvat sopimuksen nojalla muulle kuin rakennuksen omistajalle, 1 momentin mukaisesta vähimmäisvelvoitteesta poikkeaminen edellyttää myös sopimuskumppanin suostumusta.***

Jos omistaja päättää täyttää 1. momentin mukaisen velvoitteensa 2. momentin mukaisella tavalla, omistajan on laadittava vaihtoehtoiseen tapaan sisällyttämistään kohteista suunnitelma. Suunnitelman on sisällettävä vaihtoehtoisen tavan kohteina olevat muut kuin asuinrakennukset ja niiden pysäköintipaikat ja se on pyynnöstä esitettävä Liikenne- ja viestintävirastolle.

MaRan mukaan ehdotus on valmisteltu yhteistyössä Suomen Kuntaliiton, Kaupan liiton ja Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:n kanssa.

<u>Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:</u> Ministeriö toteaa, että säännösmuutosehdotus ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Niin sanotulla latauspistelailla (733/2020) on osaltaan pantu täytäntöön rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU ja energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/844. Mainittu laki on valmisteltu ympäristöministeriössä, ja siinä säädetään rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä.

Lain 9 §:n 1 momentissa viitataan kumoutuvan jakeluinfradirektiivin liitteeseen II ja saman pykälän 3 momentissa kumottavaksi ehdotettavaan jakeluinfralakiin. Lain 4 §:ssä on niin ikään viittaus jakeluinfralakiin. Edellä mainittuihin lainkohtiin esitetään lakiteknisiä muutoksia siten, että viittaukset jakeluinfradirektiivin ja jakeluinfralakiin korvataan viittauksilla uuteen jakeluinfra-asetukseen. Muutokset ovat lakiteknisiä eikä niillä muuteta lakien aineellista sisältöä.

Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa voimassa olevan latauspistelain sisältöä vaan päivittää mm. latauspistelaissa olevat tekniset viittaukset vastaamaan uutta EU:n jakeluinfra-asetusta ja nyt esitettyjä kansallisen lainsäädännön muutoksia. Ympäristöministeriö on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun niiltä osin, kun on ollut kyse ympäristöministeriön hallinnonalalle kuuluvasta rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetusta laista. Ympäristöministeriö toteaa omassa lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa HE 52/2024 vp:n sisältöön ja ympäristöministeriö kannattaa ehdotusta.

2. Ehdotetun uuden jakeluinfralain tiedonsaantioikeutta koskeva 4 §

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 4 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä tämän lain mukaisten valvontatehtäviensä suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta niiltä toimijoilta, joiden velvollisuuksista säädetään tässä laissa tai siinä tarkoitettua toimintaa koskevissa Euroopan unionin säädöksissä taikka määrätään tämän lain nojalla annetuissa määräyksissä.

Oikeusministeriö kiinnitti kirjallisessa asiantuntijalausunnossaan huomiota kyseiseen 4 §:ään. Oikeusministeriö kiinnitti jo valmisteluvaiheen lausunnossaan huomiota säännöksen väljyyteen. Jatkovalmistelussa säännöstä täsmennettiin ja säännöskohtaisiin perusteluihin lisättiin tarkempaa kuvausta tiedonsaantioikeuden kattamista tilanteista ja toimijoista. Hallituksen esitysluonnos on käynyt oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Oikeusministeriön mukaan hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 4 §:n perusteluissa kuvatut tilanteet vaikuttaisivat koskevan sellaisia tilanteita, joissa tietoja on tarpeen saada erityisesti liikesalaisuutta koskevan salassapitovelvoitteen estämättä. Oikeusministeriö katsoo, että tiedonsaantioikeuden täsmentämiseksi olisikin mahdollista vielä arvioida säännöksen täsmentämistä siten, että se mahdollistaisi ainoastaan liikesalaisuuden suojaa koskevan salassapitovelvoitteen murtamisen, mutta ei muiden salassapitoperusteiden murtamista.

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että oikeusministeriön lausunnon johdosta hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 4 §:n edelleen täsmentämistä voidaan pitää perusteltuna. Liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan tiedonsaantioikeuden rajaus vain liikesalaisuutta koskeviin tietoihin turvaa Liikenne- ja viestintäviraston tiedonsaantioikeuden ehdotetun valvontatehtävän suorittamiseksi riittävällä tavalla. **Edellä mainittujen seikkojen perusteella ministeriö katsoo, että hallituksen esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen 4 §:ää tulisi muuttaa seuraavasti**:

> 4 § Tiedonsaantioikeus
>
> Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus ***liikesalaisuutta koskevien*** salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä tämän lain mukaisten valvontatehtäviensä suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta niiltä toimijoilta, joiden velvollisuuksista säädetään tässä laissa tai siinä tarkoitettua toimintaa koskevissa Euroopan unionin säädöksissä taikka määrätään tämän lain nojalla annetuissa määräyksissä.

3. Ehdotetun uuden jakeluinfralain valvontaa koskevaa 3 §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto esittää hallituksen esitystä täydennettäväksi siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi tarkastaa jakeluinfra-asetuksen valvonnan yhteydessä, ovatko sähköautojen latausasemien latauspisteet varmennettu mittauslaitelain (707/2011) mukaisesti. Tukes perustelee ehdotustaan sillä, että sähköautojen latauksen hinnoittelun luotettavuus edellyttää, että myös hinnoittelun perusteena oleva mittaus on luotettavaa, ja että aluehallintovirastojen tarkastajat tarkistavat vaakojen varmennusmerkinnät tuotteiden hintamerkintöjen valvonnan yhteydessä.

Tukes esittää ehdotetun uuden jakeluinfralain valvontaa koskevan 3 §:n täydentämistä seuraavasti:

> *3 § Valvonta*
>
> *Jakeluinfra-asetuksen 5 artiklan 1–5, 7, 8, 10 ja 11 kohdan, 6 artiklan 3 kohdan, 7, 19 ja 21 artiklan sekä niiden nojalla annettujen Euroopan unionin säädösten mukaisten velvoitteiden noudattamista valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.*
> *Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista valvoo Liikenne- ja viestintävirasto.*
> ***Liikenne- ja viestintävirasto voi valvonnan yhteydessä valvoa mittauslaitelain (707/2011) vaatimusten noudattamista. Liikenne- ja viestintävirasto toimii tässä tehtävässä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohjauksessa ja raportoi valvontahavainnoista Tukesille.***

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan säännösmuutosehdotus ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Esityksessä ei ole tarkoitus lisätä Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä enempää kuin on välttämätöntä EU:n jakeluinfrasaetuksen tehokkaaksi kansalliseksi toimeenpanemiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa lisäksi tuoda esille, että Liikenne- ja viestintävirastolle ei olla esittämässä lisäresursseja tämän hallituksen esityksen mukaisten valvontatehtävien suorittamiseen vaan resurssitarpeet katettaisiin olemassa olevien määrärahojen uudelleenkohdentamisella ja työtehtävien priorisoinnilla. Voimassa olevan mittauslaitelain mukaiset valvontaviranomaiset ovat Tukes ja aluehallintovirastot (34 §). Siten ministeriö ei pidä Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänkuvan laajentamista kirjallisessa asiantuntijalausunnossa esitetyllä tavalla asianmukaisena.

Yhteenvetona liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kirjallisten asiantuntijalausuntojen perusteella hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen Liikenne- ja viestintäviraston tiedonsaantioikeutta koskevaa 4 §:ää tulisi muuttaa liitteessä ehdotetulla tavalla.

Muilta osin kirjallisissa asiantuntijalausunnoissa esitetyt säännösmuutosehdotukset eivät ministeriön näkemyksen mukaan aiheuta muutoksia hallituksen esitykseen.

Erityisasiantuntija Laura Rantanen

Liite

Säännösmuutosehdotukset

LIITE: Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus pykäläehdotuksen muuttamiseksi:

HE:n muotoilu	**Vastineen muotoilu**
4 § Tiedonsaantioikeus Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä tämän lain mukaisten valvontatehtäviensä suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta niiltä toimijoilta, joiden velvollisuuksista säädetään tässä laissa tai siinä tarkoitettua toimintaa koskevissa Euroopan unionin säädöksissä taikka määrätään tämän lain nojalla annetuissa määräyksissä.	4 § Tiedonsaantioikeus Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus *liikesalaisuutta koskevien* salassapitosäännösten estämättä saada pyynnöstä tämän lain mukaisten valvontatehtäviensä suorittamiseksi välttämättömät tiedot maksutta niiltä toimijoilta, joiden velvollisuuksista säädetään tässä laissa tai siinä tarkoitettua toimintaa koskevissa Euroopan unionin säädöksissä taikka määrätään tämän lain nojalla annetuissa määräyksissä.